

ДЕОНТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗА УЧАСТЮ МІЛІЦІЇ

Питання співвідношення правових і моральних норм завжди є актуальним у будь-якій сфері суспільного життя, особливо у правоохоронній. Дотримання деонтологічних принципів в діяльності правоохоронних структур забезпечить налагодження та підтримку їх ефективного діалогу з громадянським суспільством для вирішення спільних завдань у сфері забезпечення правопорядку. Соціальне партнерство як найвищий ступінь взаємодії міліції з різними державними й громадськими інституціями безумовно регулюється правом, проте важливу роль при цьому відіграють поняття поваги та авторитету партнерів, суспільної думки, гуманності, справедливості у відносинах тощо.

Особливостям деонтологічних засад в діяльності міліції присвячена значна кількість праць вітчизняних авторів, а саме С. Гусарева, О. Тихомирова, Є. Гіди, А. Колодія, О. Мурашина, О. Бандурки, Н. Пархоменко, О. Скакун та ін. Проте потребують більш поглибленого дослідження деонтологічні засади діяльності міліції як суб'єкта соціального партнерства.

Метою представленої статті є характеристика деонтологічних принципів діяльності міліції із визначенням їх ролі в ствердженні партнерських відносин з різними суб'єктами.

У наш час спостерігається тенденція до створення універсальних стандартів поведінки посадових осіб у сфері забезпечення правопорядку, які могли б використовуватися в багатьох, якщо не в усіх країнах світу. Звичайно, слід зазначити, що кожна країна має свої національні особливості (традиційні, звичаєві, етнічні), історію формування соціальних інститутів, концепції розвитку державного устрою, систему поглядів на професійну етику та поліцейську деонтологію, неповторність формування структури поліції (міліції) та підготовки їх особового складу [1, с. 20]. Проте, незважаючи на особливості національного походження, виходячи із світових глобалізаційних та інтеграційних тенденцій, можна з упевненістю стверджувати про необхідність та можливість вироблення спільних стандартів функціонування найбільш важливих соціально-правових інституцій, в тому числі й таких як поліція.

Особливістю діяльності правоохоронців є постійна потреба вирішення складних завдань, пов'язаних із захистом життям, здоров'я, честі та гідності людини. Прийняття складного рішення вимагає від працівника міліції моральних зусиль, мобілізації досвіду і знань, глибокого розуміння рівня відповідальності як перед окремою людиною, так і суспільством у цілому [2, с. 52].

Деонтологічне регулювання поведінки працівників міліції (поліції) здійснюється за допомогою правових та моральних норм, принципів, ідеалів, суспільної думки, авторитету, звичаїв, традицій тощо. Сукупність усіх засобів впливу на працівників міліції (поліції) можна назвати механізмом деонтологічного регулювання. Внутрішніми джерелами саморегуляції означеного механізму є потреби та системи їх реалізації в поведінці працівників міліції. У процесі своєї життєдіяльності людина не лише задовольняє свої потреби, але інколи й сама створює їх. Чим більше в людини потреб, тим глибше її внутрішній світ, тим вище її соціальна активність, моральна поведінка. Саме тому завданням виховного процесу є формування в особистості певних стійких потреб, що збігались би з вимогами суспільства [3, с. 79].

Соціальне партнерство міліції як з громадськими, так і державними інституціями передбачає наявність добровільності, довіри, поваги та рівноправності партнерів. Забезпечити такі вимоги можливо дотримуючись переважно моральних настанов. І враховуючи позитивний досвід поліції зарубіжних країн, окремої уваги заслуговує питання вироблення на основі світових стандартів таких зразків взаємодії, втілення яких у практику правоохоронної діяльності слугувало б зміцненню зв'язків з населенням, підвищенню авторитету міліції, розширенню напрямів співпраці тощо.

Так, Є. Гіда визначає основні деонтологічні принципи діяльності міліції у цілому, серед яких: повага, доброзичливість, справедливість, чесність, відповідальність, контроль, виваженість [4, с. 106]. Саме ці принципи можна вважати не тільки загальними стандартами поведінки, але й тими засадами, які дозволяють вдосконалити співпрацю міліцейських підрозділів з територіальними громадами, їх громадськими формуваннями.

В юридичній літературі зустрічаються й такі деонтологічні принципи як нормативність, самостійність, індивідуальність, неповторність, нестандартність, моментальність, непередбачуваність, своєчасність, практичність, конкретність, які також відбивають окремі сторони поліцейської діяльності, дозволяють зрозуміти її багатоаспектний характер, але не характеризують специфіку відносин партнерства.

Слід звернути увагу на те, що зазначені принципи юридичної деонтології не є вичерпними. Розглядаючи зазначені вихідні ідеї діяльності міліції крізь призму соціального партнерства можна привести таку характеристику основних деонтологічних принципів, на яких базується соціальне партнерство міліції з громадськими та державними суб'єктами у правоохоронній сфері:

гуманність — передбачає поважне ставлення партнерів один до одного з урахуванням їх прав, особистих якостей, індивідуальних особливостей і законних інтересів;

справедливість — гарантує, що працівники міліції діятимуть неупереджено та відповідно до норм права;

чесність — цей принцип дуже важливий для іміджу міліції, він передбачає не тільки чесність щодо інших, але також і відвертість щодо себе самого;

відповідальність — цей принцип вимагає, щоб міліція та інші суб'єкти соціального партнерства відповідали за свої дії;

контроль — передбачає наявність своєрідного контролю за діями партнерів і пов'язаний з попереднім принципом. Так, за діяльністю міліції здійснюється громадський контроль;

нормативність, означає, що взаємовідносини підпорядковані певним нормам. Але це не обов'язково правові норми, це можуть бути моральні норми, особливо власні норми партнера, які він виробив під впливом різних чинників;

своєчасність — цей принцип полягає в тому, що працівник міліції завжди повинен вчасно прийняти оптимальне рішення. Навіть невелике запізнення істотно впливає на ефективність роботи, на кінцевий результат.

І, врешті, слід зазначити, що кожен принцип діє не окремо, а в певній сукупності, іноді доповнюючи один одного.

Отже, деонтологічні засади в діяльності міліції і соціальному партнерстві зокрема націлені на забезпечення високоякісного, високогуманного ставлення до людини. На правоохоронні органи покладено завдання захисту інтересів особи, її життя, честі, гідності, а це значить, що для суспільства важливим є якісне виконання свого професійного обов'язку працівниками міліції. Ефективна реалізація зазначених завдань здійснюється завдяки налагодженню партнерських відносин з громадськістю, основною метою яких є зміцнення правопорядку, забезпечення захищеності громадян від протиправних посягань, підвищення правової культури та правової свідомості населення, а також створення позитивного іміджу правоохоронців. Саме деонтологічні принципи гуманності, доброзичливості, справедливості, чесності, нормативності можна вважати не тільки загальними стандартами поведінки, але й тими засадами, які дозволяють вдосконалити співпрацю міліцейських підрозділів з територіальними громадами, їх громадськими формуваннями.

Використана література:

1. Кукушкин В. М. Полицейская деонтология. Социологический анализ зарубежных концепций / В. М. Кукушкин. — М.: Академия МВД России, 1994. — 38 с.
2. Скакун О. Ф. Юридична деонтологія: [навч. посіб.] / О. Ф. Скакун. — Х.: Консум, 1998. — 270 с.
3. Гіда Є. О. Механізм деонтологічного регулювання діяльності працівників міліції (поліції) / Є. О. Гіда // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. — 2011. — № 3 (46). — С. 78-83.
4. Гіда Є. О. Деонтологічні засади забезпечення прав і свобод людини і громадянина працівниками міліції у сфері правопорядку: [монографія] / Є. О. Гіда. — К.: ФОРМ О.С. Ліпкан, 2011. — 416 с.

Козік М. А. Деонтологічні засади забезпечення соціального партнерства за участю міліції.

У статті охарактеризовано деонтологічні засади забезпечення соціального партнерства за участю міліції; розглянуто основні деонтологічні принципи, на яких базується соціальне партнерство міліції з громадськими та державними суб'єктами у правоохоронній сфері; визначено роль деонтології в діяльності міліції.

Ключові слова: деонтологія, принципи, партнерство, поліцейська етика, норми моралі.

Козик М. А. Деонтологические основы обеспечения социального партнерства с участием милиции.

В статье дана характеристика деонтологических основ обеспечения социального партнерства с участием милиции; рассмотрены основные деонтологические принципы, на которых базируется социальное партнерство милиции с общественными и государственными субъектами в правоохранительной сфере; определена роль деонтологии в деятельности милиции.

Ключевые слова: деонтология, принципы, партнерство, полицейская этика, нормы морали.

Kozik M. Deontological Basis of Social Partnership with Police.

The deontological basis of social partnership police are characterized in the article. The basic deontological principles underlying social partnership with civil police and governmental entities in law enforcement are examined. The main deontological principles are respect, kindness, justice, honesty, responsibility, control, balance. These principles can be considered not only as the general standards of conduct, but also as principles that allow police to improve cooperation with local communities and their community groups.

Social partnership with police and state bodies is based on free will, trust, respect and equity partnership. These requirements may follow mainly by moral guidelines. The positive experience of foreign countries police indicates the need to develop international standards based on their promising ways to interact with the public.

Nowadays there is a tendency to create universal standards of officers' conduct in law enforcement. Each country has its own national characteristics, the history of the formation of social institutions, the concept of the state system, a system of views on professional ethics and deontology police, especially the formation of the Police. In view of integration processes need to develop common standards for operation of the most important social and legal institutions including police.

A specific object of deontological regulation of the police is the ratio of its and public interests.

Deontological regulation mechanism is the set of influence means onto police. Internal sources of self-regulation of this mechanism are necessity of implementation the behavior of police officers. The human life is criteria by which is created police needs. There is strict interaction between personal needs and inner world of individual, social activity and moral behavior. Hence the task of the education is to form individual needs, which would coincide with the requirements of society.

The principles of legal ethics are not exhaustive, it complements each other. The main of them are the following: humanity — means a respectful attitude partners and their rights, personal characteristics and interests; justice — ensures that the police will act impartially and in accordance with law; honesty — this principle is very important for the image of the police, it involves not only the honesty but also openness to himself; responsibility — the principle requires police and other agents of social partnership be responsible for their actions; control — requires a kind of control over the actions of partners and associated with the previous principle. Thus, the activities of the police are social control; normativity — means relationships are subject to certain standards. This is not necessarily legal rules, it may be moral norms, especially partner own rules, which he produced under the influence of various factors; timeliness — this principle means that police officers always should be informed in time to take the optimal solution. Even a small delay significantly affects the performance, the final result.

In was defined the role of ethics in police work. It was proved that deontological principles in the work of police and social partnership in particular aim to ensure high relevance to humans. On the law enforcement agencies protect the interests of the person's life, honor and dignity. It is important for society to increase quality of police officers professional duty. The main purpose of partnership is to strengthen law and order, protection of citizens from illegal encroachments, improving the legal culture and legal awareness, and creating a positive image of law enforcement. Deontological principles of humanity, benevolence, justice, honesty, normativity consider general standards of conduct. They allow police to improve cooperation with local communities.

Key words: deontology, principles, partnership, police ethics, morality.